

Kahve Molası

Prof. Dr. Oktay SİNANOĞLU

Fizik ve kimya okudu. Ancak, “Bilim dili matematiktir” diyerek matematiğe ağırlık verdi. ABD’nin en önemli üniversitesi Yale’de, 1961 yılında 26 yaşındayken 50 yıldır çözülemeyen bir matematik kuramını bilim dünyasına kazandırarak profesör ünvanını aldı. Bu ünvan ile modern üniversite tarihinin en genç profesörü oldu. Türkiye’de adı dahi bilinmezken, bilim dünyasının ilgiyle bir o kadar da gıptayla izleyeceği bir bilim adamı oldu. Şu an 71 yaşında olmasına rağmen yaramaz bir çocuğun enerjisine sahip Sinanoğlu ile Bahariye’de ‘mülâkat’ (Türkçe’ ye olan düşkünlüğünden dolayı ‘röportaj’ kelimesini asla kullanmıyor ve kullananları da tatlı bir dille ikaz ediyor) yapmak üzere buluştuk.

Mülâkat: Beste BULAK

ACME: En genç profesör... Sizin bu rekorunuzu kıran oldu mu?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Vallahi ben hiç o tür şeylere bakmam. Yıllarca bütün dünya basını yazdı ve hâlâ da yazıyor. Ama benim pek dikkatimi çekmiyor.

ACME: Bildiğim kadarıyla İtalya’nın Bari kentinde doğdunuz. O günlerden sonrasını anlatır mısınız.

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Babam, 2. Dünya Harbi öncesi, Atatürk’ün özel görevle Bari’ye gönderdiği bir başkonsolostu. Bari aslında, çizmenin dibinde küçük bir yer. O dönem İtalya’nın başında Mu-

solini bulunuyordu ve Roma İmparatorluğu’nu yeniden diriltme hayali vardı. Bu hayal içinde Türkiye’nin güney batısı ve güneyini almak istiyor. Herhalde Musolini’ nin teşkilatı ve bazı planları oradaydı ki, Atatürk babamı oraya gönderiyor. Aslında orada ne başkonsolosluk işi olacak. Bir de başkonsolos en fazla 3 ya da 4 sene kalır. Bizimkiler 10 sene kalıyor. Babam oradaki işlerle meşgul, Atatürk’e raporlar yazıp gönderiyor. Sonra o raporlar bir kitap oldu ve belki de dünyada Musolini sistemini anlatan en iyi kitaptır. Ben de o günlerde, İtalya’da Türkiye Cumhuriyeti sayılan başkonsolosluk binasında

doğdum. İtalyanlar enayi değil. Öyle yabancılara topraklarını satmaz, tapusunu filan vermezler. Neyse daha sonra, ikinci Dünya Harbi başlayınca Türkiye’ye geldik. Sonra da babam kalpten vefat etti.

ACME: Çaliba babanız 43 yaşında vefat etmiş.

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Evet. Babam 43 yaşında vefat etti. Bende 5-6 yaşlarındaydım.

ACME: Bir dönem sizde de 43 yaşında öleceğim takıntısı varmış.

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Evet. 40’lı yaşlara yaklaşınca ‘Eyvah, herhalde bu kadar’ dedik. Zaten tam da 43 yaşında okyanusta yelkenle kaybolup gidiyordum. Ben okyanus yelkenciliğiyle uğraştım. Bir gün, Amerika’nın kuzeyinden, kimsenin geçmediği yerlerden kayalıklardan filan bir sefere çıktım. Çece gündüz bir fırtına var. Ben de ummanda birkaç hafta sonra dönüş yolunda kayboldum. Seferlerimde elektronik şeyler kullanmazdım. Hesaplarımı Piri Reis gibi yapardım. Benim hesaplarıma göre 1 saat sonra ufukta bir kulenin ışığının görünmesi lazımdı. Ama 8 saat sonra kulenin ucu hâlâ görünmemişti. Korkunç bir fırtına var ve rüzgar kayalıklara doğru esiyor. Kayboldum. Baktım iş yaş. Bende hal kalmadı. Bir taraftan hesap kitap yapıp nerede olduğumu bulmaya çalışıyorum, bir yandan da yelkenleri ayarlıyorum. ‘Kurtulur sam bir daha tövbe denize açılmayacağım’ diyorum. Sonunda artık bu kadarmış diye düşündüm. Hapı yuttuk dedim. Önce bir koyverip kaderimi kabullendim. Ama sonra hemen bırakmak yok diye bir his geldi. Yani sonuç olmasa da, gidersem bile bir şey yaparak gitmem gerek diye düşündüm. Hemen oturdum ihtimalleri matematikle hesaplayıp yeni bir rota çizdim, ondan sonra yelkenleri ayarladım. Bütün gece öyle gittim. Yeni hesaba göre 2 saat sonra kuleyi göreceğim. Tam 2 saat sonra kuleyi gördüm. Ondan sonra

4 günde gideceğim son durağıma 2 haftada gittim. Her yere uğrayıp vur patlasın, çal oynasın yaptım. Yeniden doğmuş gibi oldum. Burada iki mesele var: Birincisi hayatımı matematik kurtardı. İkincisi ise herkesin bıraktığı yerden ben başladım. Her meselede bu böyle. Bir araştırma için herkes yıllarca uğraşmış ama kimse çözememiş, ben onlarla uğraşırım.

ACME: 14 yaşında fotoğraf kağıdı yapmışsınız. Bunu nasıl becerdiniz? Bu kağıt bildiğimiz baskı yapılan kağıt mıydı?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Evet bildiğimiz fotoğraf kağıdı. Yazları bir konuya merak sarar, onun üzerine araştırmalar yaptım. O konuyla ilgili kitaplar okurdum. Tabii o sıralar farkında değilim ama okuduğum kitaplar Oxford Üniversitesi'nin kitaplarıymış. Bir taraftan okuyordum, bir taraftan deneyler yapıyordum. Ama sırf böyle oyun gibi değil de kendime bir hedef seçiyordum. Mesela 'Şu fotoğraf kağıdını ben yapacağım' diye. Cüzölce hesabını kitabını yapıyordum, sonra kimyasal deneylerini.. Sonra püf noktaları var bu işlerin, yazmıyorlar kitaplarda. Ticari sırlar var, işte düşe kalka onu keşfediyordum. Resim çıktıktan sonra üzerinde, bu sefer yeni bir projeye başladım. Hep öyle.

ACME: Sizi iki kere Nobel'e aday göstermişler. Siz her seferinde 'Şimdi iki bavul dolusu evrak istiyorlar, kim uğraşır bunlarla' deyip boş vermişsiniz..

Prof.Dr.SİNANOĞLU: 'Türk Aynştaynı' kitabında Emine Çaykara böyle hiç aklıma gelmeyen, unuttuğum şeyleri söyletti bana. Diyolar ki, bize bütün yayınlarını, şunu bunu bir sürü şey göndereceksin. Şimdi ben oradan oraya koşuyorum. "Kim uğraşacak bunlarla" deyip sallıyorum. Tabii arkadan da, ayıptır söylemesi, bir sürü Asya ülkesi 'Ne zaman alacaksınız, bekliyoruz' diyorlar. Ben de diyorum ki 'Türk olduğum için vermezler'. Aslında hikâye! Üşendim göndermedim. Çünkü ben öyle şeyleri hiçbir zaman önemseme-

dim; ödül, mevki, para için çalışmadım.

ACME: Bilgisayar ve matematiği öğrenin, her alanda ilerlersiniz diyorsunuz. Türkiye ile ilgili yaptığınız tespitler doğru çıkıyor. Bu tespitler matematiğin verdiği bir öngörü mü?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Tabii. Matematiksel düşünmeye alışmamış insanlar bir sürü lâf kalabalığı yapar. Benim ilköğretimde söylediklerim doğru çıkıyor. Herkes bakar, sadece bakıyorsa bakan olabilir. Herkes bakar ama herkes görmez. Bakan güzel sözcüktür. Eskiden vekil denirdi. Vekiller heyeti vardı. Vekil olsalardı, en azından birinin vekili olurdu. Şimdi yalnızca bakan, bir şeylere bakıyorlar. Ben dünyanın birçok ülkesine davet edildim ve gittim. Oralara gidip aval aval bakıp gelmedim. Çidip o ülkelerin kültürlerini inceliyorum. Bir taraftan karşılaşıyorum. Türkiye'yi anlamam için, dünyada neler olduğunu anlamam lâzım. Kaç kişi anlıyor ki. Çoğu bir yerlerde oturuyor. Kokteyller gibi formaliteyle meşguldürler. İkincisi benim bilimde bir özelliğim varsa, birbirleriyle hiç alakası yokmuş gibi duran şeyleri yan yana koyduğumda aradaki derin bağlantıları bulurum. İşin püf noktasına parmağımı basarım. Tabii sonra onu geliştirmek 5-10 sene sürebilir. Bilimde böyledir. Bu işler de bir çeşit bilimdir. Toplumbilimdeki düşünce tarzıyla fizikteki o kadar farklı değil. Matematiksel olarak onu formüleştireceksin. Böyle karmaşık olaylarda bile matematik denklemler oluştura bilinir, sonuçlara varılabilir. Dolayısıyla matematiksel düşünüp, bağlantıları bulmaya başlayınca anlıyorsun.

ACME: Söyleşimize başlamadan önce "Türkiye'deki eğitim sistemine eleştirilerim var" dediniz. Neden?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: 50'lere kadar Türkiye'deki ortaöğretim sistemi dünyadaki en iyilerden bir tanesiydi. Yani üç dört taneden biriydi. Bir de Almanya, Rusya, Japonya ve Fransa'da iyiydi. Nitekim, eğitimi Türkçe alan son nesil biziz. Daha sonra yurtdışında onların en iyi

evrenkentlerine (üniversitelerine) gittiğimiz zaman 'Biz bunları biliyoruz' dedik. Bize inanmadılar. Daha sonra sınavlarda sınıf ortalaması 70 iken, biz 90-100 alınca inandılar. Evrenkenti bir buçuk senede bitirdik. 3 sene kadar atladık. Ben bu zamana kadar Türkiye'de Türkçe olarak edindiğim çok sağlam eğitimimle, o sağlam temelin üstüne koyarak idare ettim. Amerika'da halkın gittiği okullardaki yaygın ortaöğretim çok zayıftır ve kendileri de devamlı şikayetçidir. Ama o sistemi 50'lerin ortasından sonra danışmanları vasıtasıyla bize soktular ve o zamana kadar İngilizce'yle eğitim yapan hiçbir Türk okulu yokken daha sonra bir çok okul İngilizce ile eğitim vermeye başladı (yani dersler İngilizce. Mesela Alman lisesi dediğimiz zaman aklınıza ne gelir, eğitim dili Almanca, Alman okulları gelir. Türk lisesi dersin eğitim dili Türkçe demektir.) Dünyanın her yerinde bu iş böyledir. Yani yabancı dilde eğitim bir iki sömürgece var. Ve perişan haldeler. Şimdi bu sistemi buraya içten dıştan birtakım şeylerle soktular ve ondan sonra her gün bilim, araştırma, eğitim gerilemiştir ve sıfırlanmıştır şimdi. Bizim zamanımızda evrenkentler (üniversiteler) çok iyiydi. Ne zamana kadar? YÖK kuruluncaya kadar. Yabancı, "Aman bunlar adam olur ha!" telaşıyla kurdurttu YÖK'ü. YÖK'ün kurulmasıyla üniversitelerde araştırma vb. bitirildi. Bir de hazırlık sınıfı diye bir garabet var Türkiye'de. Neye hazırlanıyorsunuz? Köle olmaya hazırlanıyorsunuz. Hazırlık sınıfı ve yabancı dil ile eğitim, araştırmayı, sorgulamayı bilmeyen, kafasını çalıştıramayan, kendi kültürünü, tarihini bilmeyen, hiç birşey öğrenemeyen kimliksiz köleler yetiştirmek içindir. Hazırlık sınıfı diye bir şey dünyanın hiçbir yerinde yok. Dünyadaki diğer ülkelerde her okulun eğitimi, ülkenin kendi (çoğunluğun anadili olan) resmi dilindedir. Ancak yabancı öğrenciler gelirse, 6 aylık dil kursu vardır, önce ona girer. O ülkenin dilini öğrenir. Ondandır sonra o ülkenin dilinde esas eğitimine başlar. Bir ülkede böyle bir şey varsa bu

yabancılar içindir. Matematiksel sonuç olarak: "Bugün Türkiye'de, Türk gençliği, kendi ülkesinde yabancı konuma düşürülmüştür. İşte sömürge eğitimi budur. Bu bizim yarattığımız bir sistem değil, bizim yarattığımız sistemler yok edildi. Bugün Türkiye'de uygulanan sistem, dışarıda kölelere, sömürgelere uygulanan sistem. Türkiye'de kimse tek başına bir şey yapamaz; dışarıdan bir emir gelecek.

ACME: Halbuki Türkçe çok güçlü ve hârika bir bilim dili ve eğitim dili...

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Tarih boyunca Türkçe bilim ve eğitim dili olmuştur. Ama şimdi ilkokuldan başlayarak mesleğe atılıncaya kadar birçok dalları yabancı dilde öğrenip, yabancı okullarda öğrendikleri bilginin Türkçesini hiç görmedikleri için artık "Türkçe biliyorlar" diyemeyiz. Böyleler ne yazık ki, Türkçe gibi muhteşem bir dilin güzellik ile her daldaki güç ve yeteneklerini tatmaktan ve görmekten mahrum edilmişlerdir. Batı'da bilim yokken, bilim ve bilim dili Türklerde olmuştur. Batıya matematiği, tıbbı, cebiri, kimyayı Türkler öğretmiştir. Binlerce yıl önceden özellikle kültürümüzün kökenini oluşturan Uygur Türklerinden Osmanlı'nın son dönemine kadar bilim devam etmiş ve her dalda büyük adamlar yetişmiştir. Atatürk zamanında da büyük bilim adamları yetişmiştir. Taa ki 50'li yıllara, ve sonra YÖK kurulana kadar. Batı bilim teknik dillerinde, yüzlerce Türkçe'den gitme kelime vardır. Tıbbı bugünkü mânâda icat eden İbn-i Sina'nın kitapları Latinceye çevrilip 1700'lü yıllara kadar Avrupa evrenkentlerinde okutuldu. 1953'te başlanarak derslerin Tarzanca ile verilmesi felâketi yaygınlaştırılarak sömürgeleştirildik. Bu iyi bir şey olsaydı, bilimde geliştirdik, sanayide geliştirdik. Ama gittikçe geriledik. Artık her şey sıfır. Türkçe son derece üretme gücü olan, yabancı dil uzmanlarının bile hayran kaldığı bir dildir.

Bütün dilbilimciler bunu görür. Hangi dal olursa olsun, matematiksel düşünmeyen adamdan bir şey olamaz. Bilim dili aslında matematiktir. Dilin yapısı ne kadar matematiksel ise o kadar bilim dili olmaya uygundur. Türkçe'nin matematik gibi özel bir yapısı var. O yüzden Türkçe bilim dili için en uygun dildir. Bunu Batı'nın gerçek bilim adamları da itiraf ediyor.

ACME: 'Türkçe elden giderse Türkiye elden gider' diyorsunuz. Gerçekten Türkçe elden gidiyor mu?

Prof. Dr. SİNANOĞLU: Yeni bir tezgaah hazırlanıyor. Aynı sömürgelerde yaptıkları gibi... Türkiye'de resmi dili İngilizce yapacaklar. Çünkü Güney Afrika'da, Hindistan'da uyguladıkları sistemin aynısını uyguluyorlar. 'Kürkçe eğitim' lâfı da onun için çıkarılmıştır. "Türkçe eğitim" dersin Kürtler kızacak, 'Kürtçe eğitim' dersin, Türkler rahatsız olabilir" diyecekler. Sonra da birileri çıkacak, diyecek ki: 'Canım niye iş çetrefilleşsin? Resmi diliniz İngilizce olsun, olsun bitsin.'" Biz buna engel olamazsak, bunu da yapacaklar, çok yakında. Bütün hazırlıklar bunadır, göreceksiniz. Kaymakamların hepsinin bir sene İngilizce kursuna tâbi tutulması, bir yıl İngiltere'ye gönderilmesi, meclistekilere İngilizce kursu açılması, tutanakların iki dilde yazılması, eğitimin toptan İngilizce olması... Bunun varacağı yer şudur: Planlı olarak resmi dili İngilizce yapacaklar ve 'Türk' lâfını da bitirecekler.

ACME: AB üyeliğine ne diyorsunuz?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Bir yavru kuş anasını kaybeder, sonra aman yeni bir ana bilsam diye dolanır. Türkiye bu halde. Son eli yıldır aşağılık duygusu adama-kıllı topluma yerleştirilmiştir. Önce yıllarca körü körüne Amerika'ya yamamaya çalıştılar, şimdi de Avrupa'ya itmeye çalışıyorlar. Ne yazık ki son 50 yıldır Türkiye'nin dış siyaseti Amerika'ya ve Avrupa'ya yalvarmaktan ibaret.

ACME: Peki siyasete girmeyi hiç düşünmediniz mi?

Prof. Dr. SİNANOĞLU: Kırk yıldır en yüksek görünen mevkilere kim geldiyse hepsini, teke tek tanımışım. Zaman zaman çok büyük mevkiler teklif etmişlerdir. Ben de hep gülmüşümdür.

ACME: Niye?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Bir kere, kendi tarafından bir kalesine dahî sahip olmayacak duruma getirilmiş, bütün kalelerine girilmiş bir ülkede siyasete girmeye çalışmak yabancı'nın kölesi olmayı, oradan verilen emirleri yerine getirmeye razı olacak tıynetle birisi olmayı kabul etmek demektir. Bana kaç fırkadan (kaç siyasi partiden) birinci sıradan koyalım falan diye teklifler gelmiştir. Ben orada ne yapacağım? Milletvekilinin mecliste söz hakkı var mı? Ben Meclis' in dışından, çok şükür, daha rahat gazel atıyorum.

ACME: Biraz da sağlıktan bahsedelim isterseniz. Türkiye'deki hekimleri nasıl buluyorsunuz?

Prof. Dr. SİNANOĞLU: Türkiye'deki tıptan ve hekimlerimizden çok memnunum. Arada bir beni düzeltiyorlar, biraz işe yarar hale getiriyorlar. Allah'a şükür pek hasta filan da olmadık. Ben yıllar önce bir dönem, şiddetli ayak ağrısı çektim. Kendi kendime dedim ki 'bende gut var'. Merak ettim hemen gutun teorisini yaptım. O sıralar Amerika'nın en meşhur, araştırmalarıyla ünlü hastanelerine gidiyorum. Doktora gidince 'bende gut var' deyip gut kuramımı (teorimi) de anlat-

Türkçe son derece türetme gücü olan, yabancı dil uzmanlarının bile hayran kaldığı bir dildir. Bütün dilbilimciler bunu görür. Hangi dal olursa olsun, matematiksel düşünmeyen adamdan bir şey olamaz. Bilim dili aslında matematiktir. Dilin yapısı ne kadar matematiksel ise o kadar bilim dili olmaya uygundur. Türkçe'nin matematik gibi özel bir yapısı var. O yüzden Türkçe bilim dili için en uygun dildir. Bunu Batı'nın gerçek bilim adamları da itiraf ediyor.

maya başlıyorum. Doktor çok ilginç buluyor, notlar almaya başlıyor. Nihayet çıkarırken, 'Ha sahi, ben ne olacağım? diyorum. Tutuyor bana gut ilacı yazıyor. "Önce bir kan tahlili yaptırarak, baksak, gerçekten gut mu, değil mi diye. Meğer gut yokmuş. Bir gün Bodrum'dan yelkenli kiralayıp, güneydeki eski adalarımızı, vb. gezdim. En sonunda Datça'ya geldim. Karaya çıktım yürüyemiyorum, ayağımın üstüne basamıyorum. Benim gut depreşti galiba diyorum. 'Burada doktor var mı' diye sorduk, bir sağlık memuru varmış. Kan tahlili yaptırdı 'Sende gut değil, şeker var' dedi. Neyse Amerika'ya gittim, bende şeker var dedim, yine pek ilgilendirmediler. 6 ayda bir uğrarsam şekerle şöyle bir bakıyorlardı. Halbuki günde 4 kere bakmam gerekiyormuş meğer. Ben böyle 10 yıl perişan oldum. Daha sonra "Türk Aynşanı" kitabını hazırlarken Emine Çaykara beni kendi doktoru Prof. Dr. Hasan Bey'e götürdü. Sonunda şekerimi o düzene soktu. Bir ara kan basıncım da yüksekçe çıkıyordu. O sıralar bir gün Çazı Evrenkenti Tıp Fakültesi'ne bir konuşma yapmaya gitmiştim. Başhekim 'Hazır gelmişken, seni bir muayene edelim' dedi. Orada da, daha uzmanlığımı yapmakta olan genç bir hekim arkadaş bana iki ilaç verdi, o gün bugün kan basıncım da düzgün gidiyor. Sonuç olarak, Türkiye'deki bilmeyenlerin özendiği Amerika'daki değil, Türkiye'deki hekimlerimiz sıhhatimi düzelttiler, erkem, çalışmalarımındaki verimim arttı. Allah hepsinden râzı olsun. Amerika'da kaç doktor gördüm ama onlara güvenmem. Hatta bana orada bir ilaç vermeye kalkarlarsa, Türkiye'deki hekim dostları-

mızı telefonla arar, onlara sorarım.Tabii ABD' deki durum oradaki tıp eğitim düzeyinden kaynaklanıyor. Doktorları vücudun bir tek yerinden anlar, ama insanın bütününe anlamaya alışkın değildir.

ACME: Sağlık Bakanlığı'nın diplomasını onayladığı yabancı doktorların Türkiye'de çalışabilmesini öngören 'Sağlık Hizmetleri Temel Kanun Tasarısı' hakkında ne düşünüyorsunuz?

Prof.Dr. SİNANOĞLU: Tıbbiyeli geleceğini bozmaya çalışıyorlar. İşte yabancı doktorlar gelip burada doktorluk yapabilecekmiş. Hadi git bakalım dışarıya, orada doktorluk yapabiliyor musun. Sıfırdan okuturlar seni. Niye bu tasarımı yapıyorlar? Çünkü Almanya'da 30 bin doktor işsiz, 20 bin mühendis işsiz, Amerika'da da bir sürü sahte doktor var. İyicilerinin bile insan ve insanlık anlayışı eksik. Ama böyle bir yasa çıkarılacak, çünkü dışarıdan öyle isteniyordur. Tabipler Birliği'nden itirazlar oldu. O zaman biraz durdular ama konu unutulunca şak diye çıkaracaklar. O zaman ne kadar işsiz, sahte doktor var hepsi buraya gelecek. Bizimkiler de 'Vay yabancı doktora gittim' diye bir sürü para verip kendilerini perişan edecekler. O zaman Türkiye'deki tıp mahvolacak. Doktorlarımıza iş kalmayacak. Doktorlarımız bu konuda dikkatli olup, ses çıkarsınlar. Tıbbi kuran Türklere, dedim ya. Türkiye'deki gerçek aydın insanlar çok şükür doktorlar arasında oldukça fazla. Yıllarca Türkiye'deki tıp dili Türkçe olmuştur. Ama şimdi "İngilizce tıp" diye bir şey çıkardılar. Düşününün psikiyatri, yani Türkçesi ruhiyattan mezun olmuş bir doktor, gidecek kasabası-

na muayenehane açacak. Kaynanasıyla sorunu olan bir kadıncağız da, televizyonda görüp ruhiyatçıya gidecek. Şimdi bu kadına İngilizce olarak ruhiyat tedavisi yapılacak! Rezillğe bak. Sen halk ile konuşacaksın. Niyet Türkçe'yi yok etmek. Tıp İngilizcesinin yüzde 99'u Latince'dir. Bâri tıp için Latince öğret, yabancı dil olarak. Çok daha faydalı. O zaman, ezber işi, hatırlama işi çok kolaylaşır.Tıp dilinin İngilizce olması kadar büyük bir rezillik, Türkiye'ye yapılan yabancı dille eğitim ihanetinin bir sonucudur. Bak bakalım başka ülkelerde bu böyle mi? Dünya dili İngilizce oldu deniyor. Nerede oldu? Cezayirlilere sor, dünya dili Fransızca'dır derler. Adamlara iki nesilde Arapça unutturuldu. Eski Sovyet ülkelerinde sorsan, onlara göre de, dünya dili Rusça'dır.

ACME: Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Prof.Dr. SİNANOĞLU:İngiltere hariç kıta Avrupa'sında tek kelime İngilizce göremezsin. Sen madem Avrupa Birliği'ne girmeye hevesleniyorsun, öyle ise, Avrupalıların yaptığı gibi kıta Avrupası dillerini öğren. Eğitime neden karıştırıyorsun bunu. Yabancı dil öğrenmek yabancı dil derslerinde olur. Orta öğretimde 'takviyeli yabancı dil' sistemi uygula. Doğru yöntem odur. Bir de Türkiye'nin, feleğini şaşırılmış, kimliği kalmamış, hiçbir şeyi de öğrenememiş, sömürgecimize özenmekten başka mârifeti olmayan Tarzanlar sürüsünden ibâret bir grup değil, mesleğine, bilime, tekniğe sâhiden vâkıf, dünyanın her yerinden de mesleğine, işine faydalı olabilecek yabancı dilleri bilen, önce Türkçe'yi, gerçek Türk tarihini ve kültürünü özümsemiş, kendine güveni, araştırmacı, sorgulayıcı ruhu gelişmiş insanlarımıza ihtiyacı var. Çençlere de nacizhane şu nasihatte bulunuyorum:

Aklınızı geliştirmek için bilime, bilimini geliştirmek için matematiğe, gönlünüzü geliştirmek için de Türkçe'ye sarılın. Sizin de düsturunuz, benimki gibi "BİLİM + ÇÖNÜL" olsun. □